

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxe Migel Elduaian Emazabel

*Hondarribia,
Gipuzkoa
(1934)*

Aurkibidea

Biografia

Santiago kalean jaioa, gurasoak portuarrak zituen: aita arrantzale eta arraunlaria, ama sare-konpontzailea. Gerra hasi zenean, Iparraldera joan ziren denboraldi baterako. Portuko eskola publikoan ibili zen eta Mendelun ere bai. Hamalau urterekin hasi zen itsasoan, langostatan eta txipiroitan. Guadalupeko Ama barkua izan zuten lehenengo: "Tukutukutarrak" bezala dira ezagunak familian, itsasontzi hark ateratzen zuen soinua dela eta. 34 urterekin patroibihurtu zen. Kofradiako presidente izan da hainbat urtean. Portuar batekin ezkondu zen, eta lau seme-alaba izan zituzten.

Zintak

HON-048

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-08-25
- **Iraupena:** 96 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

HON-049

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-08-25
- **Iraupena:** 50 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

Pasarteak

1. Gerra garaian, Donibane Lohizunera

- **Erref:** HON-048/002
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:01:05. **Bukatu:** 00:02:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

<p>Ama portukoa zen, arrantzaleen alaba. Gerra denboran, Donibane Lohizunera joan ziren; hantxe jaio zen arreba. Nolatan joan ziren hara.</p>

Transkripzioa

-Zure ama nungua zen?

-Hondarbitarra, portukua, Brigida Emazabel, arrantzale alaba. Ta gero gerra denbuan fan giñen Frantzira. Arreba Maria Angeles Frantziyan jayua da. Bi urtekin, zera, ni bi urtetan fan nintzan Frantzira. Gerra zen, ta osaba bat banun Frantziyan, attan anai bat, ta haren itxera fan giñen, San Juan de Luzera. Ta hantxet egondu giñen, herritar asko juañen hemendikan horrara, Hendaia, ta gerra zela Irunen ta hemen' de gerra ta hau ta hori ta hura, ta gu han egondu giñen bi urtian edo, San Juan de Luzen. Izeba baten itxian. Izeba zen bentakua, katekua, izeba, ta osaba bat, ez serbiziara jutetikan Afrikara, orduan [serbizioa Afrikan], hara ez jutetik fan zen desertora Frantzira. Ta nola arratzalia zen, pues, han, hango jendiakin arrantzan-ta hasi zen, ta hatxe zea in zen.

-Ta hantxe geratu zen...

-Bai.

-Osaba hori...

-Geo etorri zen honea, gero gerra bukatu zenian ta hemengo paperak ondo zea in zenin ta aita maite haundiya zun ta ekarri zun ta etorri zen osaba honea. Ta Hondarribian bizittu zen, ta hil, Hondarribian hil zen.

2. Armadoreak lehorrekoak ziren garaia

- **Erref:** HON-048/003
- **Iraupena:** 0:03:43. **Hasi:** 00:02:13. **Bukatu:** 00:05:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza motak
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Aita arrantzalea zen, langostatan ibilia mutikotatik. Gutxi zuten itsasontzia. Armadoreak lehorrekoak ziren. Bera 14 urterekin hasi zen, otarrekin, eta aitaren ontzian gero. Gazteak dirua aurrezten eta ontziak erosten hasi ziren.

3. Tuku-tukutarrak

- **Erref:** HON-048/004
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:05:56. **Bukatu:** 00:09:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Flota

Laburpena:

<p>Madre de Guadalupe ontzian hasi zen itsasoan. Aitarena-eta zen; hamabi ziren sozioak. Familiako flota. Zimarroitan 1961 inguruan hasi ziren,

biberoarekin. Gaur egungo kontuak. Lehenengo ontziak. Txalupak. Gasoilezko motorra zuten, eta "tuku-tuku" egiten zuen; "tukutukutarrak".</p>

Transkripzioa

-Seme bat ibiltzen da, Eugenio, barko batian, ta beste bi ibiltzen die beste bi... Lehengusuak, beste bi, hiru barko die. Txapazkuak. Barku ederrak. Bat Tuku-tuku, bestia Bella Mar, ta bestia, berriz, Ama Guadalupekua. Hiru barku hor ibiltzen die uain, uain gauza danak aldatu die ta! Gure denboran barkuak, uaindik barku ederrak zittuzten, ederrak! Nik barkua ontziyakeri deitzen diot, e! Barkua. Ta barkuak ederrak, txapazkuak denak, biño, arraia...

-Arraia falta?

-Arraia bada. Zimarroia. Gu [...] defendittu gera, Hondarbitarrak, defendittu gera, gue denbo guziyan zimarroitán. Zimarroia. Ondo. Kostan ez zen inor ibiltzen zimarroitán. Ez Bermeotarrak... Hegaluxetan. Xardiyakin ta gauzakin ta. Ta hemen hasi zien, biberukin, lehelengo Frantsesak, San Juan de Luzkuak biberukin, kañiberari helduta. Ta geo, geo kostan iñor ez zen ibiltzen. Geo gu hasi giñen, hondarbitarrak, el año 61 o hola.

-Zimarroitán.

-Bai. Ta barkuan arraia harrapatzen zen, ta uain bada arraia, biño, ez dizute utzitzen harrapatzen. Uain badakizu, uain kupua jarri dute. Kupua bihar da, biño kupo ttikiya dute. Aurten 10.000 kilo, barko bakotxak. Ta 10.000 kilo ez da ezer ere. Asko die kupua iñak, uaintxe [...] ai die. Sasoi baten. Hegaluxerik ez delako. Urruti gañea dago, pizarra hura dago urrutian. Berrogeita hamarrian ta hamalau de longitud, itsasuan, goian. Ta gasoila garesti ta motorrak haundiyak eta... Urte kazkarra dute. Aurtengo [gaztiak eta] urte kazkarra. Bestela, gu bizittu gera. Itsasuak eman du ta bazun, arraiak baliyo zuen.

-Lehenoko barkuak nolakuan ziran?

-Lehenengo barkuak zien egurrezkuak, lehelen-lehelengo barkuak hasi zien txalupak. Txalupak. Abantian-ta belakin-ta. Ta geo hasi zien motorra gasoilezkuak. Ta gasoilezko motorrak, dieselak die gasoila, kosta guziyan izango da lehelengo motorra gue attak-eta in zuten. Hogeita bost zaldiko motor bat. Alemana motorra, e! Alemana: Otto Deutz. Alemana. Armadoria zen lehorrekua. Karnizero bat. Lehelengo motorra. Ta motorrak iten zuen tupatupatu- tupatupatu, tupatupatu... motorrak, lehen zien baforiak, iten zien ikatzakin-ta, baforiak! Baño baforiak kalderakin-ta zera in zenian, gasoilezkua, lehelengua, hogeita bost zaldikua, iten zuen motorrak tuku-tuku, tuku-tuku... Ta deitzen zioten "tuku-tuku". Ta azkeneako guk motia dugu tuku-tukutarrak. Tuku-tuku. Ta barko berriya in diu uain dela hiru urte ta indiu tuku-tuku izena, eman izena. Ya herriyan deitzen digute tuku-tukutarrak. Denak bere motia: bixartarrak, hola dute... Guk dugu tuku-tukutarrak. Barkuak iten zulako tuku-tuku, tuku-tuku... Gasoilezko lehelengo barkua, hogeita bostekua. Barko ttikiyak, e! Sare ttiki batekin, ta hemen denak ibiltzen giñen, egunez atera ta hor ta... Biño, arrai pixkat ekartzen zenun ta hola bizi, hola bizitu gera, pixkan-pixkan-pixkan... pixkortu gera! [...] Geo barkua ein, haundixio ein, beti haundixio iten fan gera, uain txapazkoak, nik 61 urtekin lajatu nun semiari, ta itsasuan martxa bazen, arraia harrapatzen genun ta saltzen zen arraia ondo, e, ordun...

4. Nabigazioa, izarrei begira

• **Erref:** HON-048/006

• **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 00:09:54. **Bukatu:** 00:13:15

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Nabigazioa
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

Baporeak eta motorrak. Konpasa eta erlojua. Izarrei begira gidatzen ziren; denen izenak zekizkiten. Gero kartak etorri ziren. Aparatuak. Irratirik ez zuten lehen, komunikatzeko modurik ez.

5. Itsasoa zaintzen ikasi dute pixkanaka

- **Erref:** HON-048/008
- **Iraupena:** 0:04:11. **Hasi:** 00:14:10. **Bukatu:** 00:18:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Antxoa
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontzian arraina kontserbatzeko moduak
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

Kupoa jartzea ondo iruditzen zaio, itsasoa zaintzeko. Lehen ez zuten atsedetik egiten. Antxoatan, ardoran, ibiltzen ziren larunbatetan ere. Pixkanaka joan dira ikasten. Saldu ezin zen antxoa bota egiten zuten. Baserritarrek eramaten zuten, zelairako. Antxoa kontserbatzeko lanak. Kubiarta gainean eramaten zuten, lau orduan. Izotzik ez zen. Antxoen tamaina.

6. Atunetan, txurikinarekin

- **Erref:** HON-048/009
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:18:21. **Bukatu:** 00:20:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna

Laburpena:

<p>Atunetan nola ibiltzen ziren. Kazan ibilia da; arto azalarekin (txurikina) egindako aparejuak etxean egiten zituzten. Gero, arrain biziarekin hasi ziren, kanaberarekin. Pelajikoen kontrako iritzia.</p>

7. Alabak sarera, semeak itsasora

- **Erref:** HON-048/011
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:21:49. **Bukatu:** 00:24:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantza-orokorra

Laburpena:

Umetatik itsasoan, gustura. Portuko eskolan ibili zen, eta Irunen ere bai. Urtebete egin zuen Mendelun. Alabek amari laguntzen zioten sarean eta semeak itsasora. Amari ematen zioten soldata, baita nobio garaian ere. Orain, berriz, alderantziz da. Irratirik, dutxarik eta labadorarik ez zegoen. Bilobek ez diote sinesten nola bizi ziren.

8. Gerra osteko errazionamendua eta estraperloa

- **Erref:** HON-048/012
- **Iraupena:** 0:04:55. **Hasi:** 00:24:31. **Bukatu:** 00:29:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industrialak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

<p>Gerra ondorengo miseria. Errazionamendua. Lenteja txarra, harriz josia. Ogia eta taloak. Hendaiara joaten zen ogi zuri bila, batelarekin. Ezkutuan azukrea ekarri, eta saldu egiten zuten. Sakarina. Kontrabandoarekin dirua egiten zuten batzuek. Portuges asko itotzen ziren, bestaldera igerian joan nahian.</p>

9. Langostatarako kaiolak egiten

- **Erref:** HON-048/014
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:29:31. **Bukatu:** 00:32:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak
- Itsasoa » Arrantza motak » Kostaldeko arrantza

Laburpena:

Langostatan ibiltzen ziren. Kaiolak edo otarrak nola egiten zituzten, urritzarekin. Zuloan sartu, eta ezin zuen atera. Orain sarearekin egiten dituzte. Beita. 50 bat otarre erabiltzen zituzten. 18 urterekin atunetan hasi zen. Aitak utzi zuenean, bera patroï jarri zen eta orain semea.

10. Langostatan

- **Erref:** HON-048/016
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:34:32. **Bukatu:** 00:37:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak
- Itsasoa » Arrantza motak » Kostaldeko arrantza

Laburpena:

Langostak harrapatzeko otarreak ur azpian non zeuden nola zekiten azaltzen du. Buiak, banderatxoekin. Erreferentzia moduan, mendiak. Txipiroitara joaten zirenek egiten zizkieten tranpak. Irunen eta Hondarribian saltzen zituzten, jatetxeetan.

11. Aitak egindako aguarinak

- **Erref:** HON-048/017
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:37:17. **Bukatu:** 00:39:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Txibiak eta txipiroiak
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak

Laburpena:

Txipiroietan, aguarinarekin. Lehen nolakoak ziren, aitak etxean egiten zituen, kantu kantari. Kordela, zaldi isatsarekin egina. Pita.

12. Atunetan, txurikinarekin II

- **Erref:** HON-048/018
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:39:00. **Bukatu:** 00:41:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Eustakio Berrotaranek alanbrea estainatu egiten zuen, atunetarako. Txurikinarekin egindako aparejuari buruzko azalpenak. Krokarekin igotzen zuten atuna kubiartara, eta kolpea ematen zioten matxapetarekin.

13. Atuna begiz ikusten; txorien laguntza

- **Erref:** HON-048/019
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:41:43. **Bukatu:** 00:43:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Eguraldia, ilargia eta mareak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Atuna nola ikusten zuten begiz. "Balbala". Txoriekin ere igartzen da arraina non den. Erne egon beharra zegoen.

14. Antxoatan; izurdeekin eta ardoran

- **Erref:** HON-048/020
- **Iraupena:** 0:04:30. **Hasi:** 00:43:52. **Bukatu:** 00:48:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Antxoa

Laburpena:

Antxoatan, uraren koloreari begira. Maila botatzen zuten garai batean, eta gero despreskatu. Gero izurdeekin hasi ziren. Ardoraren sua, ilargi gabeko gauetan. Botearekin, argia erabilia.

15. Hanka-hutsik baina gustura

- **Erref:** HON-048/021
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:48:22. **Bukatu:** 00:49:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Aisia » Oporrak

Laburpena:

Arrantzaleak oso pobre bizi ziren. "Barrio txino". Hanka-hutsik ibiltzen ziren, ondo bizkor. Bañistek esaten zieten. Alpargatak.

16. Antxoa deskargatu eta saltzen

- **Erref:** HON-048/022
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:49:49. **Bukatu:** 00:53:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Antxoa
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Antxoaren deskarga. Benta. Ontziko enazteak eta alabak ibiltzen ziren deskarga egiten. Lagina eraman behar zen bentara. Erosleekin izaten ziren eztabaidak, ez zelako freskoa izaten. Antxoaren neurria: 22 kiloko potoa, artoa. Gatazkak.

17. Benteroak, pixonerak eta benta

- **Erref:** HON-048/023
- **Iraupena:** 0:04:32. **Hasi:** 00:53:11. **Bukatu:** 00:57:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Benteroak: Rufino Amunarriz, Candido Diaz... hiru-lau ezagutu ditu. Jenioa behar zuten izan, erosleak kontrolatzeko. Izeba Eugeniren kontuak. Gaztea zelarik, amak egiten zuen ontziko benta, zuzenean. Benta nola egiten zen, botoia zanpatuta.

18. Emakumeak, arraina erosi eta saltzen

- **Erref:** HON-048/024

- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:57:43. **Bukatu:** 01:00:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Erosleak, "konpradorak", emakume gogorak izaten ziren. Saldu egiten zuten gero, kanpora: Zaragoza, Madril... Kalez kale ibiltzen ziren arrain saltzaileak, Irunen.

19. "Desde Santurce a Bilbao" abestia

- **Erref:** HON-048/025
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 01:00:43. **Bukatu:** 01:03:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

<p>"Desde Santurce a Bilbao" abesten du; Hondarribiko emakumeak ere berdin ibiltzen ziren. Antxoa ez zuten garbitzen, normalean. Dozenaka. Pisua eramaten zuten.</p>

20. Legatzetan nola egiten zuten

- **Erref:** HON-048/027
- **Iraupena:** 0:03:32. **Hasi:** 01:04:02. **Bukatu:** 01:07:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Legatza

Laburpena:

Legatzetan txalupan ibiltzen ziren sasoi batean; gero berriz hasi ziren, eta asko harrapatzen zuten. Kalak: Exkote, Gaztelu... batzuk aipatzen ditu. Aparejua nolakoa zen, etxean egina. Pelajikoen erruz galdu zela dio.

21. Olioiz igurtzitako zirak eta eskalaproiak

- **Erref:** HON-048/028
- **Iraupena:** 0:04:19. **Hasi:** 01:07:34. **Bukatu:** 01:11:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak

Laburpena:

Neguan, legatzetan, hotzak. Etxean egindako zirak, linaza olioarekin. Usain

fuertea zuen. Hanketan, eskalaproiak edo egurrezko txokoluak. Gaur egungo arrokekin alderatzen ditu ordukoak. Eskalaproiei goma jartzen zieten azpian. Ontziko marinelei deitzen ibiltzen zen, arrantzara joateko, kalez kale. Oinetakoekin ateratzen zuten hotsa.

22. Urik eta garbitasunik ez itsasontzian

- **Erref:** HON-048/029
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 01:11:53. **Bukatu:** 01:14:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua

Laburpena:

Arrantzale denek ez zekiten igeri egiten. Gizon asko galtzen ziren itsasoan. Urik ez zuten ontzian, ezta komunik ere. Arropa aldatu gabe egiten zuten lo, motorraren ondoan berak.

23. Ontzian jaten zutena

- **Erref:** HON-048/030
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 01:14:42. **Bukatu:** 01:17:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua

Laburpena:

Ontziko bizimodua. Atuna jaten zuten sarri, baita eltzekaria ere, leikua (babarruna). Oilaskoak. Ogia lizundu egiten zitzaien eta berdurak hondatu. Antxoa egosia. Zakutoa.

24. Ontzian, ardoa eta pattarra

- **Erref:** HON-048/031
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 01:17:35. **Bukatu:** 01:20:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantzaleen arteko bereizketak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Edaria: ardoa. Ontziko gazteena, txotxoa. Hark partitzen zuen ardoa. Barrikak. Zorabiatu egiten zen itsasoan. Pottoak eta zahatoa. Kafea, beti pattarrarekin (ttotta). Baratxuri zopa.

25. Lotarako, literak

- **Erref:** HON-048/032
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 01:20:23. **Bukatu:** 01:22:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontziko bizimodua

Laburpena:

Oheak egurrezkoak ziren. Koltxoiak. Lo falta da arrantzalearen arazoa, gosea baino okerragoa. Erne egon behar zuten beti. Literak.

26. Okerrena: arrainik ez harrapatzea eta eguraldi txarra

- **Erref:** HON-048/033
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 01:22:52. **Bukatu:** 01:25:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Eguraldi txarrarekin, nahiko lan. Arraina harrapatu ala ez, jorjala diferentea. Komunik ez, eta kareletik egiten zituzten egin beharrekoak. Baina alde txarrena arrainik ez harrapatzea dela dio, eta eguraldi txarra.

27. Zaharren ezaguera: eguraldia nola igarri

- **Erref:** HON-048/034
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 01:25:29. **Bukatu:** 01:28:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak
- Natura » Meteorologia
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Eguraldia, ilargia eta mareak

Laburpena:

Zaharrek nola igartzen zioten eguraldiari, hodeiei, zeruaren koloreari eta ilargiari begira. Esaera zaharrak. Txorien eta arrainen kinadak.

28. Igande eta jai egunetan ere itsasoan

- **Erref:** HON-048/035
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 01:28:32. **Bukatu:** 01:31:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantza-orokorra

Laburpena:

Igandetan ere arrantzara. Neska-lagunarekin hasita ere, San Martzialetan itsasora. Orain jai egiten dute. Urte zahar egunean ere sardinetan ibilia da; afarian, lo hartzen zuen. Udan hondartzara joaterik ez. Neguan Kanariar uharteetara joaten hasi ziren gero, emazteekin; igerian egiten ere ahaztuta.

29. Lehorreko lanak; sareak tindatzen

- **Erref:** HON-048/036
- **Iraupena:** 0:04:00. **Hasi:** 01:31:35. **Bukatu:** 01:35:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantzaleen arteko bereizketak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Itsasontzian arraina kontserbatzeko moduak

Laburpena:

Armadoreak lehorrean ere lana izaten du: ontzia margotu, sareak prestatu... Marinelek lagundu egiten zuten. Sareak tindatzeko lanak; usteldu egiten ziren bestela. Nylonezkoak. Sarea eskuz jasotzen zuten. Izotza Irundik eta Pasaiatik ekartzen zuten. Umeak eta etxea, emazteen kargu.

30. Manta banatzen, etxez etxe

- **Erref:** HON-049/002
- **Iraupena:** 0:03:36. **Hasi:** 00:00:09. **Bukatu:** 00:03:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak

Laburpena:

Manta, arrantzaleen jorjala. Armadorearen etxean egiten zen banaketa. Partila. Etxez etxe banatzen zuten; batzuek propina ematen zuten. Arriskua zen hainbeste diru izatea etxean. Propina galtzetan gordeta.

31. "Txotxuak" laurdena kobratzen zuen

- **Erref:** HON-049/003
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:03:45. **Bukatu:** 00:05:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantzaleen arteko bereizketak

Laburpena:

"Txotxo"-ak laurdena kobratzen zuen; 14 urtetatik soldadutza egin arte. Orain gazteek berdin kobratzen dute. "Txotxo"-aren lanak aipatzen ditu. Harriak botatzen, arrainak ez saretik ihes egiteko.

32. "Txakurrena" zer den; hitzaren jatorria

- **Erref:** HON-049/004
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:05:35. **Bukatu:** 00:08:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Legatza

Laburpena:

"Txakurrena" zer den azaltzen du. Txalupetan legatzetara joaten zireneko kontua da jatorrian; txakurrak ontziratutako arraina aparte banatzen zen. Gero dirutan ematen zen, eskura.

33. Alamedara eta sagardotegira

- **Erref:** HON-049/005
- **Iraupena:** 0:04:21. **Hasi:** 00:08:24. **Bukatu:** 00:12:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

<p>"Txakurrena" kobratutakoan arrantzaleek egiten zutena kontatzen du. Lagun kuadrilla alamedara joaten zen, baina ez zuten dantza egiten. Sagardotegiko giroa. "Blagan". Emakumeak, zerbitzen bakarrik.</p>

34. Kanturako zaletasuna sagardotegian

- **Erref:** HON-049/006
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:12:45. **Bukatu:** 00:15:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Sagardotegian asko kantatzen zuten, hala gosea ahazteko. "Isil-isilik dago", "Jaiki hadi", "Joxe Migelen batela"... Joxe Migel bere aitona zen. Kantatu egiten du.

35. Gabonetan ere kantuan, etxean; karakolak jateko ohitura

- **Erref:** HON-049/007
- **Iraupena:** 0:04:32. **Hasi:** 00:15:14. **Bukatu:** 00:19:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Gabon kantak
- Ohiturak eta bizimodua
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:

<p>Gabonetako kantak. Etxean ez zuten besterik kantatzen Eguberrietan. Zati batzuk kantatzen ditu. Gabon gauean mariskorik ez, karakolak jaten dituzte.</p>

36. Baserritarrekin kaletarrekin baino hobeto moldatzen ziren

- **Erref:** HON-049/008
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:19:46. **Bukatu:** 00:21:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Harerman ona zuten baserritarrekin, kaletarrekin baino hobe. Borroka egiten zuten haiekin. Irundarrekin ondo. Harrika egiten zieten baserritarrek, neska laguntza egitera joaten baziren. Bikingoak ziren portuarrak.

37. Kofradiako presidente izana urte askoan

- **Erref:** HON-049/009
- **Iraupena:** 0:05:42. **Hasi:** 00:21:09. **Bukatu:** 00:26:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Kofradia

Laburpena:

Kofradiako presidentea izan da askotan. Kofradiako lanak aipatzen ditu. Santiago eguna. Don Carlos bikarioaren laguntza. Ontziak lehorrera igotzeko karroa nola jarri zuten.

38. Portua lekuz aldatu zuten

- **Erref:** HON-049/010
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:26:51. **Bukatu:** 00:28:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Kofradia

Laburpena:

Portua lekuz aldatzeko, Danimarkara joan ziren ikustera. Lekuonak egin zituen planoak. Aurretik hartzen zituzten lanak aipatzen ditu.

39. Kofradiako presidentea aukeratzeko modua

- **Erref:** HON-049/011
- **Iraupena:** 0:04:52. **Hasi:** 00:28:40. **Bukatu:** 00:33:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Kofradia

Laburpena:

Kofradiako presidentea nola aukeratzeko zuten kontatzen du, zortziren artean. Gero denak botoa ematen hasi ziren, San Pedro egunean. Urtero egiten zuten, gero lau urtero. Bilerak.

40. Kofradiako gastuak nola ordaintzen zituzten

- **Erref:** HON-049/013
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:34:16. **Bukatu:** 00:35:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Kofradia

Laburpena:

Kofradiari arrantzatutakoaren ehuneko bat ematen zioten Hondarribiko arrantzaleek. Presidenteak ez zuen kobratzen.

41. Kofradia, ermandadea eta federazioa

- **Erref:** HON-049/015
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:35:43. **Bukatu:** 00:38:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Kofradia

Laburpena:

Kofradian bilera zailenak soldata igoerei buruzkoak ziren. Gipuzkoako arrantzaleen ermandadea, aseguruua. Delegatua izana da bera. Federazioa.

42. Arraunean patroij; Kontxako bandera

- **Erref:** HON-049/017
- **Iraupena:** 0:04:35. **Hasi:** 00:39:21. **Bukatu:** 00:43:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Arrauna

Laburpena:

Arraunean ibili zen bera, aita bezalaxe patroij. Entrenamendua motza izaten zen, eta dieta txuleta jatea. Estropada gutxiago izaten zen lehen. Kontxako banderako giroa. Desafioa egin zuten Pedreñarekin.

43. Arrauna lehen eta orain; estropaden jatorria

- **Erref:** HON-049/018
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 00:43:56. **Bukatu:** 00:47:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Arrauna

Laburpena:

<p>Lehen arraunak eta traineruak askoz pisutsuagoak ziren. Afizioz aritzen ziren, kobratu gabe. Estropaden jatorria zein den azaltzen du.</p>

44. Franco eta hondarribitarrak

- **Erref:** HON-049/019
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:47:00. **Bukatu:** 00:48:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Aisia » Kirola » Arrauna

Laburpena:

Aitari Francok eman zion Kontxako bandera, Konstituzio plazan. Hondarribiko asko egoten ziren haren zerbitzuan.

45. Kontserba lantegiak

- **Erref:** HON-049/021
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:48:27. **Bukatu:** 00:49:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:

Hondarribiko eskabetxeriak, kontserba lantegiak. Bertaraino joaten ziren arraina eramatera. Emakumeak antxoei burua kentzen ibiltzen ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-09-19

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com